

Stare sorte sadja so del kulturne krajine

Stare sorte jablan, hrušk in češenj so del kulturne krajine in nostalgija našega otroštva. Sadni vrt bo vesel, če ga oplemenitite tudi s katero od novosti.

Na potovanju po svetu hitro spoznamo, da živimo v malem sadnem rajju. Zato je treba poskrbeti, da nam bodo domača jabolka, češnje in hruške še vedno na razpolago. Ne pozabimo na travniške sadovnjake in visokodebelna drevesa, ki ponekod izginjajo.

Ob koncu zime in začetku pomladi je čas za sajenje sadnega drevja, če smo na to pozabili v oktobru in novembru. V letih, ko ne zmrzuje, lahko sadimo tudi januarja, februarja in tudi še marca, ko se na drevesu še ne odpirajo brsti, saj si tako zagotovimo boljše ukoreninjanje sadike. Izbiramo lahko med številnimi stariimi sortami jablan, hrušk in češenj. Zaradi zgodnjega dozorevanja je **beličnik** prvo jabolko, ki dozori v zgodnjem poletju. To je zelo cenjena jedilna sorta, ki zori enakomerno. **Carjevič** je zagotovo najbolj prepoznavna stara domača sorta, delno odporna proti škrlupu. Zori konec septembra do začetka oktobra. Skladiščimo ga od novembra do marca v dobri kleti. Je odličen za svežo pora-

bo, sokove, kompote idr. Rodnost je žal nekoliko izmenična, v letu obiranja vedno obilna. Plodove sorte **rdeči jesenski kalvil** obiramo v začetku oktobra. V primerno urejeni kleti zdržijo do meseca februarja. **Štajerski mošancelj** je cenjen kot namizno jabolko za predelavo v jabolčnik in za sušenje. Sorta tega jabolka zori sredi oktobra in je uporaben od januarja do maja. Plodovi so drobni, le izjemoma srednje debeli. Sorta jabolka **krivopecelj** je primerna predvsem za domačo porabo in sok. Obiramo ga v začetku oktobra, uporaben pa je od novembra pa vse do februarja. **Bobovec** je odlična avtohtona sorta za sok, kis in jabolčnik. Zori v zadnji dekadi oktobra in je uporaben mesec po obiranju, od novega leta pa do maja. Meso je sladko kiselkastega in trpkega okusa, je zelo trdo in se omehča šele po novem letu. Ne pozabimo tudi na **rdeči boskop**, **ananasovo reneto** in številne lokalne sorte, ki jih lahko spomladi precepimo in pridobimo osnovo za ohranjanje naravne dedi-

ščine naših prednikov.

Hruška **viljamovka** je najbolj razširjena poletna sorta, nezahtevna in primerna za začetnike v sadjarstvu. V primerjavi z drugimi sortami hrušk tepka izstopa po količini čreslovinne in sladkorja. Znano je, da daje najboljši mošt tepkovec. Ime tepka je dobila po tem, ker je treba plodove sklatiti z drevesa, ko so tehnološko zreli za mošt, saj so tedaj še trdi. Mehki medeni plodovi, ki padajo sami z drevesa, so tehnološko zreli za žganje tepkovec. Češnja sorte **vigred** je slovenska samoneoplodna sorta. Zori konec tretjega češnjevega tedna. Glede na čas cvetenja izberemo tudi oprasovalno sorto, ker sorte za oprasovanje niso znane. Plodovi so debeli, živo rdeče do temno rdeče barve, dobrega okusa. Meso je svetlo rdeče barve in čvrsto.

Davor Špehar, Zeleni svet

Pritlikava murva na domačem vrtu

Zagotovo si na vsakem vrtu želimo nekaj sadnih posebnosti. Zato stare sorte sadja dopolnimo z novejšimi zanimivimi rastlinami. Tako združimo tradicijo z novitetami, ki popestrijo naš sadni svet. To leto lahko poskusimo s pritlikavo črno murvo sorte *full seasons*, ki zraste v višino le tri metre in je kompaktna rasti. Pritlikava črna murva je primerna za sajenje na manjše vrtove in celo v večje posode. Cveti meseca maja. S prvimi plodovi, ki so sladki in izjemno okusni, postreže že meseca junija in zori vse do polovice avgusta. Sadimo jo na sončna in zavetna mesta na vrtu. Hvaležna je za namakanje in talno zastirko v poletnem času. Rada ima peščeno zemljo, ki je dobro prepustna za vodo. Odrasla rastlina je odporna proti zimskemu mrazu in vročim poletjem.

Za nasvet pokličite:
Davor 040 669 449